TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.

Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Heikkinen.

Phone: Office 365, Editorial Dep't 832

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Hävityksen ja luhistumisen prosessi

Mailman kapitalistinen talous seisoo yhäti hävityksen edessä, vaikka kaikki vanhan yhteiskunnan puoltajat koettavat ylivoimaisin ponnistuksin selviytyä mailman sodan aiheuttamasta sekasorrosta.

Paljonko sota tuhosi taloudellisia arvoja, sitä ei ole kukaan voinut laskea, jos useampi onkin koettanut niitä arvioida. Sotahan ei ainoastaan tuhonnut kaikkia kerääntyneitä kulutusvarastoja, vaan se hävitti suunnattoman määrän tuotannon välineitä: koneita, vetureita, liikekalustoja j.n.e. Korvaamaton ja suurin veritemmellyksestä koitunut vahinko oli kuitenkin elävän työvoiman tuhoutuminen 10 milj. kaatunutta, 20 milj. invaliidia sekä miljoonat työnrintamilla nälkään ja puutteisiin sortuneet.

Erehdys on ollut se naivisten ihmisten usko, että heti sodan päätyttyä alkaa uusi kukoistuskausi teollisuudessa, koska silloin aletaan heti kiireellisesti uusi kapitalistinen jälleenrakentaminen.

Niin ei ole käynyt.

Teollinen pula yhäti vain jatkuu painaen raskaasti koko kapitalistista mailmaa. Teollisuuden laajentamisen asemasta on vain ilmennyt kaikkialla jatkuvaa teollisuuden supistamista tuottamatta missään Europassa sodan edellistä määrää.

Tähän löytää syynsä polttoja raaka-aineen puutteessa, koneiden kuluneisuudessa, työtehon alenemisessa. Erittäin suuri syy on myös karjakannan vähenemisen sekä keinotekoisen lannotusaineen puute j.n.e.

Murhaavin todistus talouselämässä vallitsevasta kriisistä on kuitenkin miljoonaiset työttömäin laumat, joille puolipysähdyksissä oleva teollisuus ei voi tarjota jokapäiväisen leivän ansiota. Amerikassakin, joka on nykyisin koko mailman aarreaittana, tilastojen mukaan on yli viisi miljoonaa työtöntä ja ottaen lukuun perhesuhteet voi työttömyydestä kärsivien luku silloin nousta ehkä yli 10 miljoonankin. Sitten Saksa, jossa luulisi olevan työtä kylliksi sen suorittaessa ententen porvaristolle mailman sodan veriveroa. Sielläkin on vuoden kuluessa noussut työttömyys enemmän kuin miljoonalla. Englannissa samoin, Ranskassa yli puoli miljoonaa. Ankarampaa työttömyyttä kuin koskaan ennen on myöskin Skandinavian maissa, Italiassa, Itävallassa, Espanjassa eli kaikkialla Europassa.

Rinnan työttömyyden kanssa, ja samalla kuin palkkoja lasketaan, laskee työväestön elintaso kaikkialla. Siitä on selvin esimerkki Ranska, yksi voittajista, jolla on mahdollisuus lieventää taloudellisen kriisin kärjistyneisyyttä lisäämällä Saksan ryöstämistä, jota se onkin käyttänyt tarmokkaasti edukseen: Ranskan työpalkat ovat vertaamalla ennen mailmansotaa vallinneisiin palkkoihin kohonneet kolminkertaisiksi, samaan aikaan kun hintain kalleus on noussut seitsenkertaiseksi. Samoin on myös Amerikassa, Englannissa sekä kaikkialla. Suhteettomasti huonompi on asiantila sentään sodan jälkeen kuorestaan puhjenneissa pikkuvaltioissa ja voitetuissa maissa, joista päivä toisensa perään on tuonut toinen toistaan yllättävimpiä tietoja.

Rahatalouden alalla on yhtä surkea tilanne kuin muillakin taloudellisilla aloilla. Valtioiden budjetit ovat aivan poikkeuksetta kohonneet satumaisiin summiin. Ranskan valtiomenot ovat nousseet vuoden 1913 5 miljaardista 22 miljaardiin, mennen puolet nykyisestä määrästä yksistään valtiovelan koronmaksuihin, joka nousi 31 p. heinäkuuta viime vuotta 254 miljaardiin. Tästä summasta tullee jokaisen ihmisen osalle 574 frangia vuodessa. On mutuen tärkeä huomata, että tämä velka yhä suurenee: ensimäisen puolen vuoden aikana 1920 nousi se 10 miljaardilla. Asettakaamme rinnan tämän kanssa muutamia numeroita, mitkä kuvaavat tuotannon supistumista: hiilituotanto v. 1919 antoi vain 22 milj. tonnia 41 milj. tonnin asemasta v. 1913, vehnäsadon ollessa v. 1919 49 milj. sentneriä oli se v. 1914 77 milj. sentneriä. Eikö tällöin ole selvää, että hävityksen ja romahduksen prosessi, ei ainoastaan ole pysähtymättä, vaan yhäti jatkaa kehitystään.

Taloudellisen rappeutumisen kanssa on ennen vähävarainen kansankerros tullut puille paljaille riistetyksi. Yksin virkamiesluokkakin alkaa muodostua taloudellisten puutteiden johdosta yhä enemmän tyytymättömäksi köyhtyneeksi joukoksi, joka ilmaisee yhäti tihenevässä tahdissa tyytymättömyyttään, proletarisoituen täten, ei omasta ymmärryksestään, vaan taloudellisten syiden pakosta.

Siis toisella puolella ennenkuulumaton ylellisyys ja tuhlaavaisuus; toisella puolella sanoin kuvaamaton kurjuus, jonka äärimmäistä laitaa ei näy.

Mutta löytyy pelastuskin.

Kolmannen Internationalen toisen kongressin "manifestissa" sanotaan seuraavasti:

"Kapitalistisella pohjalla ei ole pelastusta. Imperialistinen politiikka johtaa ei puutteiden poistamiseen, vaan niiden kärjistämiseen rosvomaisesti ryöstettäessä löytyviä varastoja...

Täytyy julistaa mitättömäksi valtiovelat. Täytyy saada vapautetuiksi työ ja sen tuottamat tulokset hirvittävästä verosta mailman porvariston hyväksi. On välttämätöntä saada kukistetuksi rahavalta. On välttämätöntä poistaa valtiolliset sulut mitkä palottelevat mailman taloutta. Ententen imperialistien Korkein Neuvosto tulee vaihtaa mailman proletariaatin korkeimpaan talousneuvostoon ihmiskunnan kaikkien taloustarvevarastojen keskitettyä käyttämistä varten.

On välttämätöntä tuhota imperialismi jotta ihmiskunta voisi edelleen elää."

NUORTEVA-JUTTU

New-yorkilainen saksalainen vasemmistososialistinen lehti "Volkzeitung" kirjottaa seuraavan toimituskirjotuksen:

"Noin kolme viikkoa sitte saapui meille ensimäinen huhutieto, että "Vastavallankumousyrityksien tukahuttamiskomissiooni", jota kutsutaan tshekaksi, on vangituttanut Santeri Nuortevan. Kymmenen päivää myöhemmin "New York Globe" julkaisi senlaatuisen uutisen ja eilisessä "New York Timesissa" on pitkä kaapelisanoma, jossa yritetään antaa asiasta yksityiskohtaisempia tietoja. Tämä kaapelisanoma sisältää pääasiassa seuraavaa:

"Santeri Nuorteva, neuvostolähetystön entinen sihteeri New Yorkista, on Leninin käskystä vangittu Moskovassa. Syyte on valtiopetoksesta, josta todennäköisesti tulisi olemaan seurauksena Nuortevan mestaus.—Vangitsemisen on aikaansaanut Washington B. Vanderlip, amerikalainen rahamies. — Luotettavista ei-venäläisistä lähteistä on saatu tietää, että Vanderlip kirjotti Leninille, valittaen Nuortevan menettelytapojen johdosta. Lenin kutsui kokoon kuuluisan tshekan johtajat. Tsheka toimeenpani tarkastuksen Nuortevan asunnossa kello 4 aamulla ja löysi asiapapereita, joista oletetaan ilmenevän todisteita urkinnasta ja petoksesta neuvostoja vastaan.

Eräitten tietojen mukaan on Nuorteva — joka on huomatuimpia bolshevistisia toimihenkilöitä — todellisuudessa neuvostovastainen asiamies. Väitetään, että Nuortevan toiminta Amerikassa, missä hän tilasi Philadelphiasta useamman miljoonan arvosta lokomotiiveja, ratakiskoja Pittsburghista ja teollisuus- ja maanviljelyskoneita Chicagosta, muodostaa osan jättiläismäisestä suunnitelmasta kaivaa maaperää neuvostojen alta bolshevistien omissa riveissä neuvostojen kukistamiseksi. Vanderlip keksi mikä Nuorteva todella oli vasta silloin kun hänen sopimuksensa Leninin kanssa olivat vähällä mennä myttyyn. Sen sijaan, että Nuorteva olisi salaa taistellut Vanderlipin siperialaisia myönnytyksiä vastaan, esiintyi hän vastustuksessaan avoimesti, siten kylmentääkseen Leninin innostusta näitä Vanderlip-myönnytyksiä kohtaan. Herättämättä huomiota toimeenpani Vanderlip nyt tutkimuksia ja sai niin paljon aineksia, että ne antoivat hänelle syytä epäluuloihin, ja katsoi hän olevansa oikeutettu antamaan näistä tiedon Leninille. Nuortevan huostasta löydetystä kirjevaihdosta selviää — niin väitetään — sitovia todistuksia siitä, että hän on johtava neuvostovastainen urkkija Amerikassa ja Venäjällä."

Venäjältä pari päivää sitten tulleilta luotettavilta matkustajilta olemme saaneet Nuortevan vangitsemista koskevista seikoista sen varman tiedon, että hänen konttoripäällikkönsä ulkomaavirastossa — eräs englantilainen, nimeltä Williams — on paljastettu brittiläiseksi urkkijaksi. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että Santeri Nuorteva, jota me — siihen saakka kunnes on esitetty lopullisia todistuksia — emme voi pitää syyllisenä tarkotukselliseen ja tietoiseen petokseen, olisi syyllinen. Tsheka, joka on perustettu taistelemaan vastavallankumousta vastaan ja joka epäilemättä tässä tehtävässä on paljon saanut aikaan — mutta joka myöskin varmasti on tehnyt joukon erehdyksiäkin, joita se ei ole voinut välttää — on velvollinen vangitsemaan jokaisen, jota vastaan perusteltuja syytöksiä nostetaan.

Mutta kuka on tässä tapauksessa syyttäjänä? Herra Washington Vanderlip. Ja kuka on tämä Vanderlip? Amerikalainen keinottelija ja seikkailija, joka on avoimesti kommunistivastainen ja läpeensä kapitalistinen mielipiteiltään. Tämä mies on, meidän vakaumuksemme mukaan, bluffeillaan saanut aikaan myönnytyksiä itselleen venäläisiltä komissaareilta, joille tämä amerikalainen herra ei ollut tunnettu, ja joilla myönnytyksillä hän nyt on hankkinut mailmankuuluisuutta. Berliinistä lähetetystä kaapelisanomasta — joka epäilemättä on syntynyt Vanderlipin alotteesta, ellei ole järkiään hänen kirjottamansa — käy riittävästi ilmi, että Nuorteva herätti tämän amerikalaisen humpuukimestarin Vanderlipin epäluuloa, koska Nuorteva yritti kyimentää Leninin innostusta Vanderlipin puuhiin. Tai toisin sanoen, koska hän amerikalaisia oloja tuntevana pyrki osottamaan johtaville tovereille Moskovassa — ja näitten joukossa ensi tilalla Leninille — tämän amerikalaisen "rahamiehen" oikeassa valossaan. Tällöin "tutki" Vanderlip ja löysi "niin paljon aineksia, että ne oikeuttivat epäluuloihin."

Niin vahvasti kuin me luotamme Santeri Nuortevaan poliittisessa suhteessa, aivan yhtä elävästi me tunnemme epäluottamusta Washington Vanderlipiin. Tämä ei kuitenkaan tietenkään merkitse sitä, ettei Santeri Nuorteva voi olla syyllinen. Mutta se merkitsee sitä, että tarvitaan voimakkaita todistuksia ennenkuin me uskomme syylliseksi petokseen tämän miehen, joka Yhdysvalloissa on tehnyt enemmän neuvosto-propagandan ja Venäjän työläisten ja talonpoikien tasavallan hyväksi kuin yksikään toinen ihminen.

Toivomme, että nyt, kun Vanderlip on puhunut, neuvostohallitus tulee puolestaan antamaan julkisuutta asialle. Jos syytökset osottautuvat tosiksi, niin on kysymyksessä toinen Asev-juttu ja silloin voidaan vain mitä suurimmalla asian selvittelyllä poistaa se levottomuus, joka välttämättömästi saisi sijaa vallankumouksellisissa piireissä. Tarkotuksella olemme olleet kajoamatta tässä yhteydessä niihin erimielisyyksiin, joita on syntynyt Venäjän hallituksen eri osastojen keskuudessa. Ei ole mikään salaisuus, että ulkomaavirasto Tshitsherinin johdon alaisena ei ole milloinkaan ollut sopusoinnussa niiden katsomuksien kanssa, joita on edustettu muissa tärkeissä osastoissa ja että Nuortevan tulo Thitsherinin ensimäiseksi apulaiseksi näitä erimielisyyksiä vielä lisäsi. Olemme täysin vakuutettuja siitä, että Lenin ja muut johtavat toverit tulevat pitämään siitä huolen, että Nuorteva saa joka suhteessa oikeutta ja että tsheka tulee antamaan oikeudenkäynnille täyden julkisuuden."

RANSKA JA ENGLANTI TUKKANUOTTASILLA

Viimeksi Europasta saapuneet tiedot kertovat, että Ranskan upseerit johtavat Ylä-Sleesiassa puolalaisia joukkoja, jotka hallituksensa suostumuksella, vaikkakaan ei virallisina Puolan armeijaosastoina, käyvät sotaa saksalaisia vastaan tämän maakunnan valtaamiseksi. Toiselta puolen tasen kertovat uutiset, että englantilaiset Sleesiaan lähetetyt sotajoukkojen osastot taistelevat rinnatusten saksalaisten kanssa puolalaisia ja ranskalaisia vastaan ja näitten joukossa ovat myöskin italialaiset paikalle lähetetyt vakinaiset joukko-osastot. Taistelu on kiivasta ja tykit ja kuularuiskut näyttelevät osaansa "puolueettoman kansanäänestyksen" loppurätinkiä selvitettäessä.

Mikä kohtalon iva, että entiset ystävykset näin ovat joutuneet vastakkain kaikesta siitä huolimatta, että Kansojen liiton pykälien mukaan määrä oli esiintyä yksistä puolin yhteisiä etuja valvottaessa. Tämä lopputulos on kuitenkin mitä luonnollisin seuraus kysymyksessä olevien maitten imperialistisista ristiriidoista. Ja jos Europan maitten proletariaatti häiritsemättä antaa alkaneen nykäisyn jatkua, niin ei kestä kauaa, ennenkuin koko Europa taasen on yleisen sodan temmellyskenttänä.

Hyökätessään Sleesiaan puolalaiset epäviralliset joukot toimivat suoranaisesti Ranskan imperialistien käskyläisinä, Ranskan, joka aselevon solmiamisesta lähtien on johdonmukaisesti ja mitään keinoja kammoamatta yrittänyt vallata käsiinsä Europan mantereen taloudellisen elämän kontrollia. Neuvosto-Venäjä-vastaisessa kiihkossaan Englannin valtiomiehet hairahtuivat ensi aluksi auttamaan ja tukemaan Ranskan pyyteitä, kunnes ne niitten osaksi toteuduttua havaitsivat oman maansa joutuneen vetämään lyhyen korren ja taloudellisen elämän Englannissa joutuneen vakavaluontoiseen kriisiin. Englannin imperialistit ovat tämän vuoksi joutuneet kannastaan peräytymään "hyvässä järjestyksessä". Ne ovat tulleet käsittämään, että heidän luonnolliselle kilpailijalleen, Ranskalle, ei sovi antaa Europan taloudellisen elämän kontrollia, koska se tulisi Englannin syrjäyttämään Europan mantereen markkinoilta, vaan että Ranskan vastapainoksi on uudelleen pyrittävä nostamaan kapitalistista Saksaa, jonka luonnollisena liittolaisena, ainakin nykyisissä oloissa, tulee Englannin olla. Tällä välin on Englannin taloudellinen kriisi kuitenkin kehittynyt niin pitkälle, että se vaatii vakavaluontoista poliittista leikkausta, jota voisi nimittää vaikka "keisarileikkaukseksi". Niinpä onkin huomattu se ihme, että imperialismin kehto, Englanti, on väliaikaisesti ryhtynyt kauppakysymyksissä lähentelemään Neuvosto-Venäjää, kun taasen Ranska on kaikkien Neuvosto-Venäjää vastaan punottujen juonien keskusta.

Balkanilla ovat Ranskan ja Italian imperialistiset edut kaikken aikaa myöskin olleet vastakkaiset ja siitä syystä on Italian myöskin ollut pakko ryhtyä Sleesian kysymyksessä Saksaa puolustamaan. Toiselta puolen on Italia ollut pakotettu taisteluun myöskin siksi, että se taloudellisesti on suoranaisessa riippuvaisuudessa Englannista.

Nämä Europan eri maitten kansallisen imperialismin politiikan ristiriitaiset suunnat ovat tietenkin synnyttäneet keskinäistä katkeruutta. Kummallakin puolen on sotavarustuksia paranneltu, kumpikin puoli on solmiellut liittoja ja lopulta on ajauduttu luonnonlain välttämättömyydellä vallihautoihin, joissa entiset ystävykset tapaavat toisensa verivihollisina. Taistelu on jo hyvässä käynnissä ja jos vain kansainvälinen työväentilanne sallii, niin voidaan siitä nopeasti kehittää koko maailmaa käsittävä aseellinen yhteentörmäys.

Kaiken talvea ja pitkin kevättä on Ranska kokoillut Neuvosto-Venäjän rajoilla olevia puskurivaltoja yhteen, järjestellyt niitten sotalaitoksia ja varustanut niitä ensiluokkaisilla aseilla ja muilla sotatarpeilla tarkotuksella marssittaa ne proletaarien tasavaltaa vastaan. Imperialistiset ristiriidat ennättivät kuitenkin ennen hyökkäysmerkin antamista kärjistyä aseelliseksi yhteentörmäykseksi hyökkäävien kesken, joten kaikesta päättäen Neuvosto-Venäjää vastaan suunniteltua hyökkäystä täytyy lykätä ainakin niin paljon tuonnemmaksi, että omassa leirissä ennätetään riidat asettaa. Tämä sallii Venäjälle kipeästi kaivattua hengitysaikaa, jonka kuluessa työväestö saa aikaa kiinnittää huomiota sisäisten puutteellisuuksien korjaamiseen. Venäjältä saapuneet tiedot vakuuttavatkin meitä siitä, että tätä taistelun välistä loma-aikaa ei siellä hukkaan kuluteta, vaan että se käytetään niin tyysti kuin mahdollista.

SENSUURIA KOVENNETAAN

Tavallisesti kun vaaliaika lähestyy jossakin porvarillisen "kansanvallan" maassa on valtaluokille tärkeätä kääntää kansan mahdollinen huomiokyky pois hallituksen luokkaluonteesta ja siksipä lievennetään niitä asetuksia, joilla aikaisemmin on luokkataistelua selostavilta lehdiltä kielletty sanontaoikeus. Tällaisena murroskautena on kaikilla jotenkin suuressa määrässä sanomisvapautta ja asioita väliaikaisesti katsellaan sormien lomitse hallitusherrain taholta. Mutta kun tilanne vakiintuu, "kansa" on sanonut sanottavansa ja äänestänyt hyviä miehiään, ja seuraaviin vaaleihin taasen on vuosi tai pari aikaa, vedetään nyörit uudelleen tiukalle ja lopetetaan "kansanvallalla" leikittely. Kaikissa kapitalistisen kansanvallan maissa on tämä ilmiö yleinen, säännöllisesti uusiutuva ja se toistuu tällä kertaa taasen Yhdysvalloissa.

Viimeisen parin viikon kuluessa on Chicagossa kielletty ylipostimestarin mandaatilla The New Age ja ruotsalaisen Svenska Socialisten lehtien erinäisiltä numeroilta postitus. New Yorkissa on saksalainen New York Volkzeitung joutunut samanlaisiin rettelöihin. Kaikkiaan on seitsemän sosialistista lehteä saanut tämän ajan kuluessa tuntea uuden hallituksen aseman herraksi pääsemistä ja vaaliaikuisen sananvapauden tiukemmalle vetämistä. Samalla kertaa on erikoisella huolella ryhdytty vartioimaan Europasta tulevaa postia, jossa pidätetään kaikki vallankumouskirjallisuudelle haiskahtavat teokset.

Toiselta puolen koetetaan painovapauden kiristämisessä menetellä varovaisesti ja tehdä näennäisiä myönnytyksiä entisestä Burlesonin kannasta. Niinpä on oikeistososialistiselle The New York Call'ille taasen annettu toisen luokan postioikeudet seuraa-

MAILMANPULA

Kirj. Julius Lengyel, Unkarin ent. raha-asiain kansankomissari.

Imperialistinen mailmansota johti yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakauteen. Tämän tosiasian voimme sanoa toisinkin puhumalla "kapitalismin luhistumisesta" Kapitalistisen kansantalouden moottori, voitonhimo, pantiin mailmansodan aikana yhä huimempaan vauhtiin. Sotaakäyvien maitten porvaristo kuvitteli voiton palkaksi liikevoiton kultalaa ja yrittivät heti toteuttaa sen. Sotaakäyvien maitten hätä merkitsi heille vain pääemäinsa "varmaa" sijotusta sotalainoilla kaksinkertaisilla koroilla ja sittemmin näiden, ei enää varsin varmojen obligatsioonien siirtämistä pikkuporvaristolle kaksinkertaisella voitolla. Kärsivän proletariaatin moninkertainen hätä sodan aikana soi porvaristolle vain satoja mahdollisuuksia kasvavaan, tuottoisaan riistoon. Tällaisessa mailmassa voi voitto tahi tappio merkitä porvaristolle vain yhtä: sodanjälkeiskonjuktuuria, sotavoittobakkanaalien yhä hillittömämpää jatkumista. Kun sotahätä merkitsee sotakonjuktuuria, niin saattaa sodanjälkeinen hätä merkitä vain sodanjälkeiskonjunktuuria — kummassakin tapauksessa koskee hätä ja puute vain proletariaattia..... Porvaristolle merkitsee kapitalismi yksinomaan voittoa, proletariaatille yksinomaan tappiota.

Voittojen yhä vain paisuessa on porvaristo vallan hullaantunut. Lukemattomat ovat ne kansainväliset finanssi-, valuutta- ja taloudelliset konferenssit, joita porvaristo on pitänyt, mutta ne vain todistavat, ettei hallitseva luokka enää pysty hallitsemaan edes omaa luokkaansa, t. s. saamaan luokkansa kokonaisetuja (järjestystä raha-asioihin omaisuus luovutuksella, kansainvälistä luottoa, vahvaa itseverotusta j.n.e.) luokkaveljien yksityisetujen yläpuolelle. Sentähden syntyi sodanjälkeisaikakauden keinottelukonjunktuurista nykyinen mailmantaloudellinen pula, joka voitonhimoraivossaan pyrkii kehittymään "pulakonjunktuuriksi".

Mailmansodan tuottava lisäkulutus on kaikissa maissa, niin sotaakäyvissä, kuin neutraalisissakin, saattanut tuotantovoimat äärimmäiseen jännitykseen. Ja tuotteitten kaupittelu tämän ylikulutuksen aikana teki kapitalisteille mahdolliseksi tyydyttää voitonnälkäänsä Keski-Europan saarrettujen maitten kaikki tuotantovoimat imettiin tyhjiin. Maa saatettiin ryöstöviljelyksellä kurjaan tilaan, teollisuudessa käytettiin raaka-aineita, surrogaattia, tuotantovälineitä ja työläisiä nyljettiin äärimmäisesti. Sodanjälkeiskonjunktuurit esiintyivät näissä maissa omaisuuksien ja tuotantovälineitten siirtymisenä, raivokkaimpana valuuttakeinotteluna, selvätietoisena ketjukauppana ja "tyhjänkauppoina". Tälle uudelle lajille kiskurikapitalismia on itsetuottaminen vähämerkityksellistä (seisahdus, tuotannon saboteeraaminen). Tämä tuntuu luonnollisesti kuluttajistossa ja ilmenee joukkojen elintason tavattomana kurjistumisena.

Jos laskemme työläisten kulutuksen normaalikulutukseksi, niin selviää seuraavasta saksalaisen "täystyöläisen" alentunut kulutus. Kouzinkyn luotettavien laskelmien mukaan nousi saksalaisen työläisen keskimääräinen viikkoansio 1920 marraskuulla 240 markkaan, kun sitävastoin toimeentulominimi vaati 316 markkaa. Ansio oli siis noin neljäsosa pienempi kuin toimeentulominimin menot. Viimeisenä sodanedellisenä vuotena keskimääräisansio pyörein luvuin 35 markkaa ja toimeentulominimi vaati 29 mk. Ennen sotaa eli siis saksalainen työläinen keskimäärin 21½ pros. yläpuolella toimeentulominimiä, nyt 23 prosenttia alle sitä. Saksalainen "täystyöläinen" kuluttaa toisinsanoen 40 prosenttia vähemmän kuin normaalisesti tulisi. Lukemattomilla työttömillä, lakkolaisilla ja niillä, joilla on lyhennetty työaika on vielä suurempi kurjuus. Ja miten Saksan työläisten elimelliset voimat vähenevät tuon alentuneen kulutuksen tähden osottavat esimerkiksi professori Langsteinin lastenravitsemislaitoksia koskevat tiedonannot, jotka hän esitti eräässä konferenssissa Frankfurtissa. Hän lausui m.m.: 1—5 vuotisten lasten kuolevaisuus oli v. 1918 49 prosenttia suurempi kuin v. 1913. 5—15 vuotiaitten lasten kuolevaisuus oli noussut 55 pros. Koko valtakunnassa oli v. 1918 syntymästään tuberkuloottisten lasten lukumäärä 134 pros. ja 5 vuotiaitten tuberkuloottisten lasten lukumäärä 300 pros. suurempi kuin 1913. — Niin oli siis jo vuonna 1918. Uudet berliiniläiset tiedot toteavat, että 485,000 lapsesta on 23,000 tuberkuloottista, 77,000 sairasta ja 120,000 alaravittuja.

Keski-Europan työläisten alentunut kulutusvoima tekee heistä mainion edullisia riiston kohteita. Samalla kun Amerikan laivatelakoita suljetaan työskenteelvät saksalaiset telakat amerikalaisten laskuun. Samalla kun Ford Amerikassa antaa tehtaittensa seistä ja viskaa kymmentuhantisen työläisjoukkonsa kadulle lyöttäytyy hän yhteen saksalaisen liikkeen (Elrich & Graetz) kanssa ja rakennuttaa uusia tehtaita Saksassa. Lopen köyhdytetyt saksalais-itävaltalaiset työläiset eivät ole työttömiä, työttömyyspula kehittyy Saksassa hitaammin, kun työläiset täällä ovat erinomaisia riistettäviä ja ovat kansainvälisen riiston alaisia ja kansankriisi (joukkojen täydellinen köyhtyminen ja kurjistuminen) kehittyy huippuunsa siis myös hitaammin.

Venäjän proletariaatin alentunut kulutus nousee kuitenkin tämän yli. Sen on täytynyt uhrata suurin osa tuotannollista voimaansa epätoivoiseen sankarilliseen taisteluun mailmankapitalismin hyökkäykset torjuakseen ja vielä tylsän proletaarisen joukon luokkatietoisuuden herättämiseen.

Toisin on laita ententen päätuotantomaissa ja puolueettomissa maissa. Niissä käytetään mailmansodan oleellista konjunktuuria ylikulutuksen seurauksena todellisen tuotannon kohottamiseen. Ja Englantiin ja Amerikkaan nähden ei suurin piirtein voida puhua mistään työtätekevien joukkojen kulutuksen romahdusmaisesta alenemisesta.

Sodan jälkeen tuli suurtarve (sodanhävitysten jälleenrakentamisessa) joka moinin kerroin ylitti sotatarpeen, mutta se loi menekkimahdollisuuden tarvetuotannolle, ei tavaratuotannolle; ei siis tuotannolle, mikä sen sijaan, että olisi ottanut huomioon tarpeen, tuotti vain voiton tähden. Mutta tästä ei välitetty: tavaratuotantoa jatkettiin. Tuotettuja tavaroita ostivat ja myivät välikädet, kiristäen hinnat yhä huimemmiksi. Mutta kun tällaista ylituotantoa ei enää — kuten sota-aikana — vastannut ylikulutus, tuli sotakonjunktuurin seuraajaksi epäoleellinen keinotteleva sodanjälkeiskonjunktuuri.

Tässä muutama esimerkki tuosta kehityksestä:

Erään tiedonannon mukaan ("Freiheit", 20 p. tammik.) oli Yhdysvaltojen sato "paras tämän maan historiassa." "Yhdysvallat ovat luovuttaneet Europaan ylijäämänsä 500 milj. bushelia vehnää ja ruista (1 busheli on 36.25 litraa). "Berliner Tageblatt" mainitsee 15 p:nä tammikuuta: "Austraalian virallinen tilasto arvioi vehnäsadon 55,302,000 busheliksi, siis 17.8 bushelia eekkerilä kohti. Se on rikkain sato mitä Austraaliassa milloinkaan on saavutettu." Samanlaisia ilmotuksia saapuu Canadasta, Argentiinasta ja Intiasta. Menneinä vuosina tuotiin Eropaan korkeintaan 500 milj. bushelia, siis suunnilleen Yhdysvaltain ylijäämä samalla kuin Europan oma tuotanto ylitti edellisen vuoden 454 bushelilla, joten tämä lisäys suunnilleen kattaa edellisen vuoden tuonnin. Ja puuvillan ylituotanto on niin valtava, että yleistä menekki kriisiä pitkän aikaa sanottiin puuvillakriisiksi. Yhdysvallat ovat lisänneet hiilituotantoaan sitten v. 1913 26 miljoonalla tonnilla (570:stä 596:een miljoonaan), raakaraudan tuotanto on noussut 3.5 miljoonalla tonnilla (31.5:sta 35:een milj.). Erikoisesti on mainittava laivanrakennuksen suurenmoinen nousu. Ei vain se, mitä sota hävitti ole korvattu, vaan mailman tonnisto on valtavasti lisääntynyt (ennen sotaa 57.65 milj. tonnia, nyt 65.95 milj.). Yhdysvallat on viisikertaistuttanut kauppalaivastonsa ja viisikertaistuttanut laivarakennuksen. Laivanrakennuksen viime vuoden 3,415,724 brutto rekisteritonnia ylittää huomattavasti Englannin laivarakennuksen.

Se innostus, minkä nouseva tuotantohalu herätti on ilmennyt tavattomana hintojen nousuna Se kesti tukkukaupasa huhtikuuhun v. 1920, jolloin hinnat Englannin työministerin ilmotuksen mukaan olivat 222.9 pros. korkeammat kuin heinäkuussa 1914. Yksityishinnat kohosivat keskeytymättä joulukuuhun 1920, josta seurasi, että työläisten elinkustannuksia kiristettiin lakkaamatta korkeammalle. Muutamain mailmankaupan tavaralajien hinnat alkoivat kuitenkin laskea jo helmikuussa 1920. Samaan aikaan alkoivat kapitalistit yleisen hyökkäyksen palkkojen alentamiseksi. Mutta kun elintarpeitten hinnat, kuten sanottu, yhä vain nousivat, oli seurauksena, että näihin asti "edullisissa" olosuhteissa olevain voittajamaitten ja puolueettomien maiden proletaarijoukkojen kulutus alkoi nopeasti laskea. Tämä kansallisen ylituotannon ja alentuneen mailmankulutuksen välisen jännityksen kiristyminen ilmenee proletariaatin nykyisessä puolustuskannassa (taistelu palkanalennusta ja työttömyyttä vastaan) yhä jatkuvana hintainalenemisena ja yhä supistetumpana tuotantona.

Vahvasta hintain alenemisesta seuraa, että suuret varastot hävitetään. Yhdysvalloissa käytetään monin paikoin viljaa polttoaineena. Eräänä siilinpyyntiaikana heitettin Englannissa saalis mereen. Brasilian kautsukkiviljelijät ovat päättäneet alentaa tuotanto 25 prosenttiin. Yhdysvaltain puuvillaviljelijät ovat päättäneet vähentää viljelysalaa 50 prosentilla Teollisuudessa pannaan monilla aloilla (erikoisesti kutoma-, laivanrakennus ja metalliteollisuusaloilla) pyörät joko osaksi tai kokonaan seisomaan. Kuljetusliikenne hidastuu, satamissa purkavat laivat taklauksen.

Sodanjälkeiskonjunktuuri alkoi siis "jälleenrakennustyöllä", t. s. aikoen sulkea vallankumouksellisen ja vallankumouksellistuttavan Neuvosto-Venäjän kapitalistisesta mailmanpiristä, kohottaa keski- ja itä-Europan joukkojen kulutusta, jälleenrakentaa tuotantokoneiston ja päästä mailmanlisätuotantoon. Mutta se päättyi Neuvosto-Venäjän lujittamiseen ja mailmankulutuksen supistumiseen. Tämä kapitalististen aselepokuvitelmien luhistuminen edustaa mailmankapitalismin nykyistä tilaa, mailmankriisiä.

Jos nyt tarkkaamme, mitä nykyinen mailmankriisi merkitsee porvaristolle ja mitä proletariaatille, näemme seuraavaa:

Kapitalisteille esiintyy kriisi taajana menekkipulana, mikä saattaa varirikkoon "heikon kädet" johtaa pikkukapitalistien liikkeitten pakkoluovutukseen ja siten jouduttaa tuotannon trustiutumista. Mutta pääasia, se antaa hyvin lupaavia mahdollisuuksia työläisiä vastaan tähdätylle hyökkäykselle heidän elintasonsa alentumiseksi alentamalla palkkoja, niin että se korvaa ja ylittää hintojen putoamisen.

Proletariaatille esiintyy mailmankriisi työttömyys- ja palkkakriisinä. Siitä on meillä jo esimerkkejä. Työttömäin luku on suurin Yhdysvalloissa. Viimeisten ilmotusten mukaan pitäisi työttömäin lukumäärän nousta yli 3½ miljoonan. Taloudellisen valkoisen terrorin (lakkokielto-lait, näläkäpalkat, taistelu järjestöjä vastaan) edellytyksenä on Gompers-ammattiyhdistysten petollinen kanta, siis amerikalaisten työläisten luokkatietoisuuden puute. Mutta joskaan ei Amerikan työttömyyskriisi ollutkaan kapitalistien toimeenpanema, olisivat ne kuitenkin tulleet käyttämään pulakonjunktuuria kumouksellisesti voimatonta Amerikan proletariaattia vastaan.

Puuttuva "sävyisyys", joka hetki kasvava Englannin työläisjoukkojen kumouksellistuminen, tekee tilanteen Englannissa toisenlaiseksi. Työttömäin luku nousee yhteen ja kolmeneljäsosaan miljoonaan, mutta niiden luku, joiden työaika on lyhennetty, on huomattavasti suurempi. Työttömyysavustus on tuskin yksi 3:s-osan toimeentulominimistä (20, muutamin paikoin 15 shillinkiä viikossa. "Vapaassa" Amerikassa ei anneta mitään työttömyysavustusta, siellä voi vallan vapaasti kuolla nälkään). Englannin palkat poletaan alas, tosin hitaasti mutta järjestelmällisesti. Mutta Englannin työläiset eivät tahdo alistua. He ryhtyvät hyökkäyspuolustukseen ja todennäköisesti ymmärtävät suojella itseään valkoterrorisesta taloudellisesta kastijärjestelmästä Järjestetty neuvotteluaikakausi on muuttumassa organisoiduksi taistelukaudeksi.

Ennenkuin lopetamme, tahdomme tutkia, mitä muotoja kapitalismin taloudellisen sodanjälkeiskriisin "luhistumis-prosessi" tulevaisuudessa tulee saamaan.

Kriisin nykyisistä muodoista sel-